

**EIROPAS SAVIENĪBAS
PADOME**

**Briselē, 2014. gada 18. jūnijā
(OR. en)**

11112/14

**ENV 633
SAN 242
CONSOM 131**

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors <i>Jordi AYET PUIGARNAU</i> kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2014. gada 16. jūnijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs <i>Uwe CORSEPIUS</i> kungs
K-jas dok. Nr.:	COM(2014) 363 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS – Kopsavilkuma ziņojums par dzeramā ūdens kvalitāti ES, izskatot dalībvalstu ziņojumus par laikposmu no 2008. gada līdz 2010. gadam saskaņā ar Direktīvu 98/83/EK

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2014) 363 *final*.

Pielikumā: COM(2014) 363 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.6.2014.
COM(2014) 363 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Kopsavilkuma ziņojums par dzeramā ūdens kvalitāti ES, izskatot dalībvalstu ziņojumus par laika posmu no 2008. gada līdz 2010. gadam saskaņā ar Direktīvu 98/83/EK

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Kopsavilkuma ziņojums par dzeramā ūdens kvalitāti ES, izskatot dalībvalstu ziņojumus par laikposmu no 2008. gada līdz 2010. gadam saskaņā ar Direktīvu 98/83/EK

1. IEVADS

Mūsu dzīvē būtiska nozīme ir nekaitīgam dzeramajam ūdenim. Tas ir svarīgs sabiedrības veselībai un ir nozīmīgs stabilas ekonomikas virzītājspēks. Pasaules Veselības organizācija (PVO)¹ ir secinājusi, ka „uzlabojot piekļuvi nekaitīgam dzeramajam ūdenim un pienācīgai sanitārijai, līdz ar labvēlīgo ietekmi uz veselību, ko rada ūdens izraisītu slimību novēršana, var sniegt nozīmīgus ieguvumus ekonomikai”. Tas ietver veselības aprūpes izmaksu ietaupījumus; iegūto produktīvo dienu skaitu gadā, lielāku skolas apmeklētību un dzīvības zaudējumu sekmīgāku novēršanu. Ūdens apsaimniekošanas nozare rada arī būtisku pienesumu IKP. Kopējā aplēstā bruto pievienotā vērtība (BPV), ko rada ar sanitāriju un ūdensapgādes pakalpojumiem saistītā nozare, 2010. gadā sasniedza EUR 43,84 miljardus un radīja aptuveni 500 000 pilnslodzes ekvivalenta darbavietu².

Dzeramā ūdens direktīva³, kura stājās spēkā 1980. gadā un tika pārskatīta 1998. gadā, nodrošināja kvalitatīvu dzeramā ūdens pieejamību visā Eiropas Savienībā. ES iestāžu, dalībvalstu un pakalpojumu sniedzēju kopīgais darbs radīja augstu atbilstību dzeramā ūdens standartiem, tādēļ minētā direktīva ir viens no panākumiem — lai gan ne pārāk labi zināmiem — saistībā ar ES tiesību aktiem vides un sabiedrības veselības jomā.

Dzeramā ūdens kvalitāte un vajadzīgais apstrādes līmenis ir cieši saistīti ar dzeramā ūdens avotu kvalitāti. Tādējādi Dzeramā ūdens direktīvā īpaša uzmanība ir veltīta ūdens resursu, jo īpaši gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu, aizsardzības līmenim, jo tas ietekmē apstrādes izmaksas.

Dzeramā ūdens jautājums ir ļoti svarīgs arī ES iedzīvotājiem. To apliecina Eiropabarometra⁴ aptauja un nesen ieviestā Eiropas pilsoņu iniciatīva “*Right2Water*” (“Tiesības uz ūdeni”)⁵. Atbildot uz šo iniciatīvu, Komisija izsludināja ES mēroga sabiedrisko apspriešanu par Dzeramā ūdens direktīvu⁶, galvenokārt, lai uzlabotu piekļuvi kvalitatīvam ūdenim Eiropas Savienībā.

---

¹ http://www.who.int/water_sanitation_health/wsh0404summary/en/.

² EUROSTAT (2013. g.)

³ Direktīva 98/83/EK, OV L 330, 5.12.1998.

⁴ http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_344_en.pdf

⁵ Paziņojums par Eiropas pilsoņu iniciatīvu “*Ūdens un sanitārija ir cilvēka tiesības! Ūdens ir sabiedriskais labums, nevis prece!*” COM(2014) 177, 19.3.2014, <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/finalised/answered>.

⁶ Padomes 1998. gada 3. novembra Direktīva 98/83/EK par dzeramā ūdens kvalitāti, OV L 330, 5.12.1998., 32. lpp.

2. SITUĀCIJA DZERAMĀ ŪDENS JOMĀ

Šajā dokumentā sniegts kopsavilkums par situāciju Dzeramā ūdens direktīvas īstenošanas jomā, pamatojoties uz jaunāko informāciju, ko sniegušas dalībvalstis⁷. Tehniskie ziņojumi, kuros ietvertas sīki izstrādātas faktu lapas par katru dalībvalsti, drīzumā būs pieejami Vides ĢD tīmekļa vietnē⁸.

2.1. Ūdensapgāde

Dzeramā ūdens apgāde Eiropas Savienībā ir organizēta, izmantojot ūdensapgādes zonas, t. i., ģeogrāfiski noteiktus apgabalus, kuros dzeramais ūdens tiek iegūts no viena vai vairākiem avotiem un kuros ūdens kvalitāti var uzskatīt par samērā viendabīgu. Eiropas Savienībā ir aptuveni 100 000 ūdensapgādes zonu (ŪAZ). Direktīvā izšķir lielas un mazas ūdensapgādes sistēmas⁹. Obligātās ūdens kvalitātes prasības ir vienādas gan lielajām, gan mazajām ūdensapgādes sistēmām. Tomēr uzraudzības prasības ir atšķirīgas, un dalībvalstīm nav jāziņo par mazām ūdensapgādes sistēmām. Mazas ūdensapgādes sistēmas apgādā aptuveni 65 miljonus personu.

“Apgāde” direktīvas izpratnē nenozīmē “piekļuvi” publiskajam ūdensapgādes tīklam¹⁰. Eurostat ir apkopojis datus par publiskajai ūdensapgādes sistēmai pieslēgto iedzīvotāju skaitu¹¹; sk. 1. tabulu ziņojuma beigās. Ņemot vērā, ka ziņošana ir brīvprātīga, minētajā apkopojumā ir nepilnīgi dati, un tas liedz aprēķināt ES kopējos/vidējos rādītājus.

Neattīrīta ūdens avoti

Eiropas Savienībā ūdensapgādi galvenokārt nodrošina gruntsūdeņi un virszemes ūdeņi, tostarp mākslīgās ūdenskrātuves. Ūdens avoti dalībvalstīs būtiski atšķiras. Pārskati ir sniegti iepriekšējos ziņojumos¹², un tos ir apkopojis Eurostat¹³. Pastāv būtiskas atšķirības procentuālajā attiecībā starp lielajām un mazajām ūdensapgādes sistēmām; gruntsūdens avotu īpatsvars ir ievērojami augstāks mazās ūdensapgādes sistēmās (84 %).

Gruntsūdeņu piesārņojums, jo īpaši ar grūti nosakāmām vielām, piemēram, pesticīdiem, un virszemes ūdeņu piesārņojums, ko aizvien vairāk ietekmē klimata pārmaiņas (plūdi, īpaši stipras lietusskāzes, lietus izraisīti plūdi), var radīt problēmas, kuras skar dzeramā ūdens jomu. Gruntsūdeņu un dzeramā ūdens koordinēta uzraudzība līdz ar pasākumu

⁷ Saskaņā ar Dzeramā ūdens direktīvas 13. pantu paziņotie dati par pārskata periodu no 2008. gada līdz 2010. gadam un brīvprātīgi paziņotie dati par mazām ūdensapgādes sistēmām, attiecībā uz kurām direktīvā nav paredzēta ziņošanas prasība.

⁸ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/reporting_en.html;

<https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>.

⁹ Lielas ŪAZ ir atsevišķas ūdensapgādes sistēmas, kas piegādā vidēji vairāk nekā 1000 m³ ūdens dienā vai apgādā vairāk nekā 5000 personu; mazas ŪAZ ir sistēmas, kas piegādā mazāk par 1000 m³ ūdens vai apgādā mazāk par 5000 personām.

¹⁰ LESD 345. pantā paredzēts, ka ES ir neitrāla attiecībā uz īpašumtiesību sistēmu ūdens jomā. Tādēļ šajā dokumentā netiek izskatīts aspekts par fiziskām tiesībām uz “piekļuvi” ūdenim.

¹¹ http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=env_wat_pop&lang=en

¹² <https://circabc.europa.eu/sd/a/b580866d-8eb7-4937-9a97-d3d3485d046e/2005-2007%20SynthesisReport.pdf>.

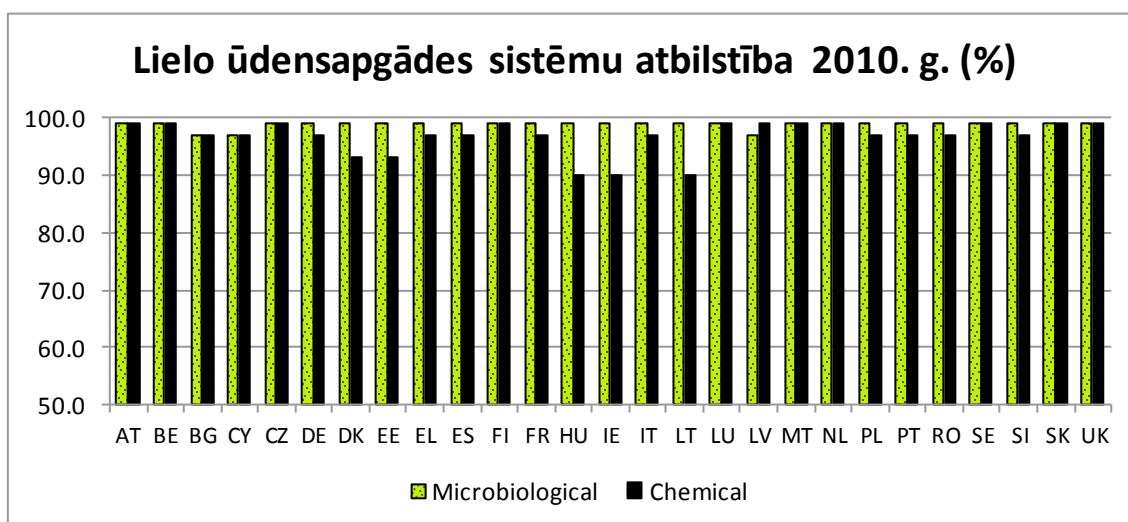
¹³ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Water_statistics.

ieviešanu saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām un klimata pārmaiņu mazināšanu labvēlīgi ietekmētu dzeramā ūdens jomu.

2.2. Dzeramā ūdens kvalitāte

Lai nodrošinātu, ka dzeramais ūdens ir drošs patēriņam cilvēka uzturā, Dzeramā ūdens direktīvā ir noteiktas obligātās ūdens kvalitātes prasības. Tajā noteikti mikrobioloģiskie un ķīmiskie parametri, kas varētu apdraudēt cilvēka veselību, ja to koncentrācija pārsniedz noteiktus robežlīmeņus. Attiecībā uz katru parametru direktīvā ir noteiktas maksimālās koncentrācijas vērtības, kuras ir jāievēro. Līdztekus mikrobioloģiskajiem un ķīmiskajiem parametriem direktīvā ir sniegti rādītāju parametri, lai noteiktu iespējamo apdraudējumu cilvēka veselībai, un tie prasa korektīvu rīcību tikai tad, ja turpmākā izpēte apstiprina draudus cilvēka veselībai.

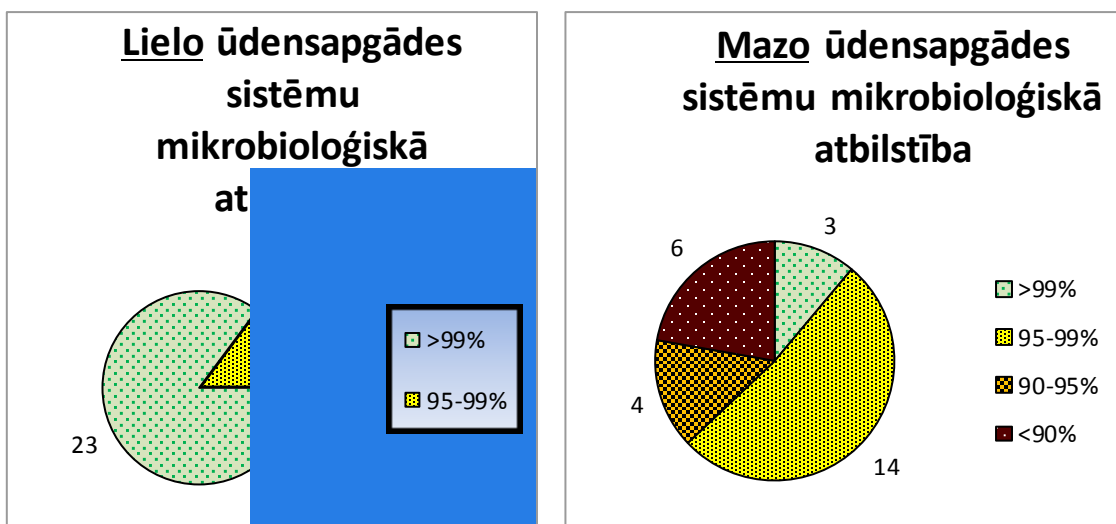
Iesniegtie dati par minētajiem parametriem liecina, ka dzeramā ūdens kvalitāte ES kopumā ir ļoti laba. Arī kopējā tendence ir pozitīva. Attiecībā uz lielajām ūdensapgādes sistēmām lielākā daļa dalībvalstu uzrāda mikrobioloģisko un ķīmisko parametru atbilstības īpatsvaru starp 99 % un 100 %. Tām dažām dalībvalstīm, kuru uzrādītais atbilstības īpatsvars ir zemāks par 99 %, tiks pieprasīta pastiprināta rīcība, lai nodrošinātu, ka visi iedzīvotāji, kurus apkalpo attiecīgās lielās ūdensapgādes sistēmas, var droši lietot dzeramo ūdeni.

1. attēls. Kopsavilkuma pārskats — mikrobioloģisko un ķīmisko parametru atbilstības īpatsvars dalībvalstīs

Sīki izstrādāti rādītāji ir sniegti 1. tabulā ziņojuma beigās.

Attiecībā uz mazajām ūdensapgādes sistēmām aina ir atšķirīgāka. Mikrobioloģiskajiem parametriem ir norādīti zemāki atbilstības līmeņi, un tikai trīs dalībvalstis ir sasniegušas atbilstības īpatsvaru starp 99 % un 100 %. Mikrobioloģisko parametru atbilstības īpatsvara sadalījums liecina, ka mazo ūdensapgādes sistēmu atbilstība ir ievērojami mazāka salīdzinājumā ar lielajām ūdensapgādes sistēmām.

2. attēls. Mikrobioloģisko rādītāju atbilstība, dalībvalstu skaits

Attiecībā uz mazo ūdensapgādes sistēmu ķīmiskajiem parametriem ir norādīti tikpat augsti atbilstības līmeņi kā lielajām ūdensapgādes sistēmām. Tika ziņots par problēmām dažās ūdensapgādes zonās saistībā ar nitrātu, nitrītu, arsēnu un mazākā mērā — boru un fluorīdu. Piemēram, 2010. gadā tika uzrādīts vairāk nekā 1000 mazo ūdensapgādes sistēmu, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz noteikto līmeni (sk. 1. tabulu ziņojuma beigās). Rādītāju parametru atbilstības īpatsvars liecina, ka kopumā mazo ūdensapgādes sistēmu rezultāti ir zemāki salīdzinājumā ar lielajām ūdensapgādes sistēmām.

Paziņoto datu novērtējums attiecībā uz mazām ūdensapgādes sistēmām liecina, ka dažās dalībvalstīs ir grūtības droši apsaimniekot mazās ūdensapgādes sistēmas. Tas varētu ietekmēt 11,5–15,5 miljonus cilvēku. Tomēr vajadzētu vairāk informācijas un sīkāk izstrādātu novērtējumu par minēto mazo ūdensapgādes sistēmu apsaimniekošanas veidu, lai novērtētu konkrētu apdraudējumu attiecīgo iedzīvotāju veselībai.

Bažas saistībā ar mazām ūdensapgādes sistēmām ir atspoguļotas arī Septītajā vides rīcības programmā (7. VRP)¹⁴, kurā aicināts pastiprināt centienus, lai īstenotu direktīvu, jo īpaši attiecībā uz mazām dzeramā ūdens apgādes sistēmām.

Kā pirmo pasākumu Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm ir izstrādājusi “Rīcības pamatprincipu” dokumentu, kurā izklāstīta labākā prakse riska novērtēšanai attiecībā uz mazām ūdensapgādes sistēmām un kurš drīzumā būs pieejams Vides ĢD tīmekļa vietnē¹⁵. Turpmāk jācenšas uzlabot kvalitatīva ūdens piegādi, jo īpaši attālos un lauku rajonos, ņemot vērā, ka tas skar miljoniem ES iedzīvotāju.

Dalībvalstu sniegtie dati liecina, ka, lai negadījumu un kļūmju gadījumā ievērotu kvalitātes standartus, dalībvalstis kopumā veic korektīvus pasākumus pienācīgā reakcijas laikā. Attiecībā uz mikrobioloģiskajiem parametriem šie pasākumi uzlabo publiskās sadales sistēmas piesārņoto daļu apstrādi un attīrīšanu. Attiecībā uz ķīmiskajiem parametriem nepilnības tika novērstas, ieviešot labāku lauksaimniecības praksi, ūdens attīrīšanu, ūdens avota maiņu un informējot sabiedrību.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums 1386/2013.

¹⁵ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/small_supplies_en.html.

2.3. Uzraudzība un informācija

Direktīvā paredzēta prasība dalībvalstīm nodrošināt, lai regulāri tiktu uzraudzīta dzeramā ūdens kvalitāte. Tomēr uzraudzības pieejas atšķiras ne tikai starp dalībvalstīm, bet pat starp dažādām ūdensapgādes zonām atsevišķās dalībvalstīs, tādējādi uzraudzības dati un to pieejamība ir atšķirīga. Tas ne vienmēr nozīmē, ka netiek pildītas juridiskās prasības, jo direktīvā ir paredzētas monitoringa programmas, kuras ir pielāgotas, ņemot vērā ūdensapgādes zonas īpatnības. Tomēr analīze liecina, ka ir jāpārskata un jāpilnveido pašreizējās uzraudzības pieejas, jo īpaši ņemot vērā PVO ūdens nekaitīguma nodrošināšanas plāna riska novērtēšanas un riska pārvaldības pieeju¹⁶.

Lai risinātu jautājumu par dalībvalstu veikto uzraudzību un rezultātiem, Komisija izstrādā tā saukto Strukturēto īstenošanas un informācijas sistēmu (*SIIF*), ar ko ievieš valsts mēroga sistēmas, kurās aktīvi izplatīt informāciju par to, kā tiek īstenoti ES tiesību akti vides jomā. Minētā informācija pēc tam tiek apkopota, lai sagatavotu ES līmeņa pārskatu. Direktīvā ietvertā prasība par jaunākās informācijas par dzeramā ūdens kvalitāti sniegšanu patērētājiem arī varētu būt saistīta ar šādu informācijas sistēmu un šajā saistībā to varētu uzlabot. Datus par dzeramo ūdeni varētu arī nepārprotami sasaistīt ar Eiropas informācijas sistēmu par ūdens resursu kvalitāti (*WISE*), kurā ietverti dažādi dati un ES iestāžu apkopotā informācija.

2.4. Izņēmumi

Direktīvā ir paredzētas atkāpes no dzeramā ūdens kvalitātes standartiem, ievērojot stingrus nosacījumus un laika ierobežojumu. Minētie izņēmumi nedrīkst radīt iespējamu apdraudējumu cilvēka veselībai, un tos var ieviest tikai tad, ja dzeramā ūdens piegāde attiecīgajā apgabalā nav iespējama nekādā citā veidā. Izņēmumus nosaka uz laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus. Tomēr, ja dalībvalsts uzskata, ka izņēmumam ir vajadzīgs ilgāks laikposms, tā var piešķirt otru izņēmumu uz laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus, un šā lēmuma pamatojumu paziņo Komisijai. Izņēmuma gadījumos dalībvalsts var lūgt, lai Komisija piešķir trešo izņēmumu. Šajā gadījumā Komisija rūpīgi novērtē pieprasījumu un var to noraidīt vai piešķirt izņēmumu uz laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus.

Līdz šim Komisija ir piešķirusi trešos izņēmumus uz trīs gadu laikposmu Čehijas Republikai, Itālijai, Ungārijai un Vācijai, galvenokārt atsaucoties uz nitrāta un nitrīta, fluorida, bora, arsēna un niķeļa parametriem. Komisija ir noraidījusi vienu izņēmuma pieprasījumu — no Igaunijas. Plašāka informācija ir pieejama Vides ĢD tīmekļa vietnē¹⁷. Komisija cenšas noskaidrot atbilstīgu veidu attiecīgo lēmumu pareizas īstenošanas nodrošināšanai.

Neapdomīga izņēmumu un citu iespējamo atkāpju piemērošana izņēmuma gadījumos varētu apdraudēt direktīvas konsekvētu īstenošanu ES mērogā. Komisija uzskata, ka pašreizējā izņēmumu sistēma sniedz dalībvalstīm pietiekami daudz laika, lai nodrošinātu dzeramā ūdens kvalitātes standartu ievērošanu. Komisija uzskata, ka attiecībā uz pastāvošajām ūdensapgādes sistēmām nevajadzētu piešķirt jaunas atkāpes no dzeramā ūdens kvalitātes standartiem, izņemot gadījumus, kad radušies jauni neparedzēti

¹⁶ <http://www.euro.who.int/en/health-topics/environment-and-health/water-and-sanitation/country-work/ensuring-drinking-water-safety-through-water-safety-plans>.

¹⁷ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/derogations_en.html un *CIRCABC* tīmekļa vietnē.

piesārņojuma avoti vai ieviesti jaunu parametru standarti, vai pastiprināti dzeramā ūdens kvalitātes standarti pastāvošajiem parametriem. Attiecībā uz jaunām ūdensapgādes sistēmām izņēmumus varētu apsvērt, ievērojot stingrus nosacījumus, ja piesārņojuma avotus var novērst pieņemamā laikposmā un ja jaunajai ūdensapgādes sistēmai nav iespējama alternatīva.

2.5. Problēmas

ES politika dzeramā ūdens jomā pēdējos gadu desmitos ir uzlabojusi dzeramā ūdens kvalitāti visā ES. Tomēr, lai saglabātu šos augstos kvalitātes standartus un risinātu konkrētas neatrisinātās problēmas, vajadzētu turpināt pielāgot ES tiesisko regulējumu.

Mazās ūdensapgādes sistēmas pēc būtības ievērojami atšķiras no lielajām ūdensapgādes sistēmām. Tās ir mazas mēroga ziņā un bieži vien atrodas lauku vai attālos apgabalos, un tām vajadzīgas tādas apsaimniekošanas pieejas, kurās tiek ņemta vērā konkrētā situācija šajos apgabalos. Spēkā esošajā Dzeramā ūdens direktīvā galvenā uzmanība tiek veltīta lielajām ūdensapgādes sistēmām. Īpašu noteikumu pievienošana attiecībā uz mazām ūdensapgādes sistēmām, tostarp ziņošanas pienākums, palīdzētu nodrošināt mazo ūdensapgādes sistēmu efektīvu, uz risku pamatotu apsaimniekošanu un labāk plānot dzeramā ūdens kvalitāti maza mēroga ūdensapgādes zonās. Tas veicinātu lielāku piekļuvi nekaitīgam dzeramajam ūdenim, jo īpaši attālākos apgabalos, un lielāku informācijas pieejamību sabiedrībai un ieinteresētajām personām par dzeramā ūdens kvalitāti.

Pašreizējais parametru saraksts un attiecīgās parametru vērtības, kā arī uzraudzības un analīzes prasības būtu jāpielāgo, ņemot vērā riskus, kas saistīti ar jauniem piesārņotājiem, un zinātnes un tehnoloģiju progresu. Minētais saraksts varētu būt papildināms ar jauniem piesārņotājiem, piemēram, konkrētiem lauksaimniecībā vai nozarē izmantotiem produktiem, tostarp farmaceitiskiem līdzekļiem. Uzraudzības metodoloģijās un specifikācijās attiecībā uz parametru analīzi būtu jāapsver jaunākās metodes un tehnikas, tostarp uz risku pamatotas pieejas, lai nodrošinātu efektīvāku un izmaksu ziņā lietderīgu kvalitātes kontroli gan attiecībā uz attīrīšanas procesiem attīrīšanas iekārtās, gan sadales tīklā līdz pat ūdenskrānam. ES tiesiskais regulējums būtu jānovērtē, salīdzinot ar atjauninātajām PVO pamatnostādņēm šajā jautājumā. Turklāt būtu vajadzīga konkrēta rīcība, lai mazinātu noplūdes sadales tīklos. Gandrīz pusē dalībvalstu sadales tīklos tiek zaudēti vairāk nekā 20 % tīra dzeramā ūdens, pirms tas sasniedz patērētāju ūdenskrānus, savukārt dažās valstīs šie zudumi sasniedz pat 60 %.

Ir svarīgi, lai sabiedrībai būtu piekļuve informācijai par dzeramā ūdens kvalitāti. Lai gan informācija bieži tiek sniegta valsts tīmekļa vietnēs, tā netiek regulāri atjaunināta un ir grūti saprotama. Lielākajā daļā dalībvalstu netiek izmantotas visaptverošas kartes vai citi valsts atbalsta pasākumi. Pašreizējā ziņošanas struktūra nenodrošina Komisijai pienācīgu un laikus sniegtu informāciju, lai veiktu pilnīgu apkopojumu par dzeramā ūdens kvalitātes uzlabojumu Eiropas Savienībā. Tas apgrūtināta atjauninātas ES mēroga informācijas par dzeramā ūdens politiku regulāru sniegšanu Padomei, Eiropas Parlamentam un sabiedrībai. Turklāt datu vākšanas, apstrādes un paziņošanas veids ES ir atšķirīgs, tādējādi apgrūtinot situācijas salīdzināšanu dažādās dalībvalstīs attiecībā uz to sniegumu un atbilstību direktīvai. Pārskatīta vai jauna ziņošanas koncepcija varētu sekmēt pārredzamu datu izplatīšanu un pārvaldību gan valstu, gan ES līmenī. Dzeramā ūdens kvalitātes salīdzinoša novērtēšana varētu arī vienkāršot ūdens kvalitātes datu

interpretēšanu un vizualizēšanu visā ES un ūdens kvalitātes un tendenču labāku salīdzināšanu starp dalībvalstīm.

3. SECINĀJUMI

Analīze apstiprina, ka Dzeramā ūdens direktīva ir veicinājusi augstu dzeramā ūdens kvalitāti visā ES, kā to apliecina augstā atbilstība dzeramā ūdens kvalitātes standartiem.

Lai gan īstenošana ir apmierinoša un daudzās jomās ir gūti panākumi, ir konstatētas turpmāk minētās problēmas un uzdevumi.

1. **Būtu uzlabojama apgāde ar kvalitatīvu ūdeni**, jo īpaši **attālos un lauku apgabalos**. Attiecībā uz mazām ūdensapgādes sistēmām šajos apgabalos ir vajadzīgas specifiskas, uz risku pamatotas apsaimniekošanas pieejas, šajā saistībā būtu jāizpēta Dzeramā ūdens direktīvas nozīme.
2. **Uz risku pamatotas pieejas** lielo ūdensapgādes sistēmu apsaimniekošanai nodrošinātu izmaksu ziņā lietderīgāku uzraudzību un parametru analīzi attiecībā uz konstatētajiem riskiem un sniegtu lielākas garantijas cilvēka veselības aizsardzībai. Uzraudzības un analīzes metodoloģijās būtu **jāatspoguļo jaunākie zinātnes un tehnoloģiju sasniegumi**.
3. Saistībā ar **dzeramā ūdens parametru sarakstu būtu jāizskata** jaunākā zinātniskā informācija par ķīmiskajiem un cita veida parametriem saskaņā ar šobrīd notiekošo PVO dzeramā ūdens vadlīniju pārskatīšanu, tostarp jaunie piesārņotāji.
4. Lai nodrošinātu patērētājiem pēc iespējas jaunākas informācijas sniegšanu un izpētītu, kā sasaistīt dažādos uzraudzības datus ar ziņošanu un patērētāju informāciju, būtu jāizmanto mūsdienu informācijas tehnoloģijas iespējas un vienkāršāka **piekļuve vides informācijai**.
5. Īstenošanas laikposmi un izņēmumu mehānismi ir novecojuši, un būtu labi tos **vispārēji atjaunināt un rūpīgi pārbaudīt**.

ES mēroga sabiedriskā apspriešana būs pirmais pasākums virzībā uz iepriekš minēto problēmu un to risināšanas iespēju padziļinātu novērtēšanu. Tas ļaus arī konstatēt papildu problēmas, kuras jārisina, lai nodrošinātu un uzlabotu augstus dzeramā ūdens kvalitātes standartus visā ES.

Faktu lapa — Dzeramā ūdens direktīvas (98/83/EK) īstenošana 2010. gadā

Ūdensapgādes zonu skaits

- 96 388 ūdensapgādes zonas ES apgādā aptuveni 474 miljonus iedzīvotāju
- 11 233 lielas ūdensapgādes sistēmas apgādā 317 miljonus iedzīvotāju
- 85 559 mazas ūdensapgādes sistēmas apgādā 65 miljonus iedzīvotāju (pamatojoties uz brīvprātīgu aptauju)

Dzeramā ūdens kvalitāte — lielās ūdensapgādes sistēmas

Šajā ziņojumā uzskatīts, ka pilnīga atbilstība parametru vērtībām ir tad, ja vairāk nekā 99 %¹⁸ analīžu ir bijuši atbilstīgi.

Mikrobioloģiskie parametri

Visu dalībvalstu lielo ūdensapgādes sistēmu atbilstības īpatsvars pārsniedz 95 %, un 23 dalībvalstis ir panākušas pilnīgu atbilstību (99–100 %). Minētos augstos līmeņus nav sasniegusi tikai BG, CY, HU un LV.

Ķīmiskie parametri

Atbilstības īpatsvars bija augsts, bet tomēr mazliet zemāks nekā mikrobioloģiskajiem parametriem. Visas dalībvalstis, izņemot trīs — HU (arsēna parametrs), IE (trihalometāna parametrs¹⁹) un LT (fluorīda parametrs) —, ziņoja, ka atbilstības īpatsvars pārsniedz 90 %.

Rādītāju parametri

Septiņas dalībvalstis ir sasniegušas augstāko rezultātu (99–100 %), bet desmit dalībvalstu sasniegtais īpatsvars bija virs 95 %. Pārējās desmit dalībvalstis ir sasniegušas rezultātu īpatsvaru no 90 % līdz 95 % diapazonā. DK (kolibaktērijas), HU (amoniji), LV (sulfāts) un MT (hlorīds un nātrijs) šo parametru īpatsvars nepārsniedza 90 %.

Dzeramā ūdens kvalitāte — mazās ūdensapgādes sistēmas

Mikrobioloģiskie parametri

Atbilstības līmeņi bija zemāki salīdzinājumā ar lielajām ūdensapgādes sistēmām, un tikai trīs dalībvalstis (EE, MT, SE) ziņoja par atbilstības īpatsvaru, kas pārsniedza 99 %. Paraugu atbilstība no 95 % līdz 99 % robežās tika konstatēta 14 dalībvalstīs, atbilstība no 90 % līdz 95 % robežās — četrās dalībvalstīs (BG, CY, IT, UK), un atbilstība nepārsniedza 90 % sešās dalībvalstīs (SK, EL, LT, PL, RO, SI).

Ķīmiskie parametri

Mazo ūdensapgādes sistēmu atbilstība un lielo ūdensapgādes sistēmu atbilstība bija vienāda.

Rādītāju parametri

Iespējamā neatbilstība bija kolibaktēriju, *clostridium perfringens*, dzelzs, mangāna, amonjaka un PH

¹⁸ Kļūda 1 % robežās ir pieļaujama nenoteiktības un negadījumu (piemēram, kļūdas, ņemot paraugus, vai analītiskās kļūdas) līmeņa dēļ; turklāt atbilstības īpatsvars noteikts diapazonos, jo tie lielākoties pārsniedz laika ierobežojumus. Rezultāti nav pilnīgi salīdzināmi atšķirīgo paraugu ņemšanas un uzraudzības metožu dēļ un standartizētu pieeju trūkuma dēļ, bet dati sniedz apmierinošu pārskatu par situāciju Eiropas Savienībā.

¹⁹ Saistībā ar ķīmiskā parametra trihalometāna kopējo daudzumu direktīvā paredzēta atkāpe no I pielikuma B daļā minētās robežvērtības (līdz 150 mikrogramiem/l no 100 mikrogramiem/l) līdz 2008. gada decembrim.

dēļ. Daudzas dalībvalstis spēja panākt rezultātu īpatsvaru, kas pārsniedza 95 %, bet dažās valstīs bija būtiskas problēmas.

1. tabula. Pārskats par katras dalībvalsts rādītājiem (ŪAZ = ūdensapgādes zona)

DV	Lielo ŪAZ skaits	Mazo ŪAZ skaits	Publiskās ūdensapgādes sistēmai pieslēgto iedzīvotāju skaits (gads). Avots: Eurostat	Mikrobioloģija Parauga atbilstība %		Ķīmiskas vielas	
				Liela (1. attēls)	Maza	Liela: Parauga atbilstība % (1. attēls, (x) 1. attēlā noteikts = 90 %)	Maza: Piemēram: nitrāts, neatbilstīgo ŪAZ skaits
AT	260	4570	95,05 (2008. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	20

DV	Lielo ŪAZ skaits	Mazo ŪAZ skaits	Publiskās ūdensapgādes sistēmai pieslēgto iedzīvotāju skaits (gads). Avots: Eurostat	Mikrobioloģija Parauga atbilstība %		Ķīmiskas vielas	
				Liela (1. attēls)	Maza	Liela: Parauga atbilstība % (1. attēls, (x) 1. attēlā noteikts = 90 %)	Maza: Piemēram: nitrāts, neatbilstīgo ŪAZ skaits
BE	225	522	99,9 (2009. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	3
BG	196	2226	99,2 (2011. g.)	95-99 %	90-95 %	95-99 %	349
CY	20	268	100 (2011. g.)	95-99 %	90-95 %	95-99 %	1
CZ	283	3870	93,5 (2010. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	?
DE	2283	5873	99,3 (2010. g.)	99-100 %	95-99 %	95-99 %	12
DK	252	2071	97 (2002. g.)	99-100 %	< 90 %	90-95 %	4
EE	25	1115	80 (2009. g.)	99-100 %	99-100 %	90-95 %	-
EL	177	713	94 (2007. g.)	99-100 %	< 90 %	95-99 %	20
ES	928	7907	100 (2010. g.)	99-100 %	95-99 %	95-99 %	-
FI	158	697	91 (2011. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	
FR	2487	18363	99,4 (2001. g.)	99-100 %	95-99 %	95-99 %	381
HU	275	2731	100 (2011. g.)	95-99 %	95-99 %	< 90 % (x)	10
IE	241	1920	85 (2007. g.)	99-100 %	95-99 %	< 90 % (x)	9
IT	1046	3977	-	99-100 %	90-95 %	95-99 %	6
LT	65	1734	75 (2011. g.)	99-100 %	< 90 %	< 90 % (x)	1
LU	43	154	99,9 (2011. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	1
LV	29	1145	-	95-99 %	95-99 %	99-100 %	
MT	12	7	100 (2011. g.)	99-100 %	99-100 %	99-100 %	
NL	209	250	100 (2010. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	-
PL	970	8839	87,6 (2011. g.)	99-100 %	< 90 %	95-99 %	-
PT	362	3176	96,9 (2009. g.)	99-100 %	95-99 %	95-99 %	28
RO	310	5398	56,5 (2011. g.)	99-100 %	< 90 %	95-99 %	133
SE	182	1486	87 (2010. g.)	99-100 %	99-100 %	99-100 %	-
SI	78	899	-	99-100 %	< 90 %	95-99 %	4
SK	95	957	86,9 (2011. g.)	99-100 %	95-99 %	99-100 %	11
UK	22	4691	-	99-100 %	90-95 %	99-100 %	109